

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Чернігівська Політехніка»
Навчально-науковий інститут економіки

БАРИШЕВСЬКИЙ КИРИЛО ЮРІЙОВИЧ
ОБЛІК КРИПТОВАЛЮТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
(На матеріалах ГУ ДПС у Чернігівській області)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік та оподаткування»

АВТОРЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеню «магістр»

Чернігів -2023

Робота виконана на кафедрі економіки, обліку і оподаткування ННІЕ
Національного університету «Чернігівська політехніка»

Науковий керівник: д.е.н., професор Акименко Олена Юріївна,
Національний університет «Чернігівська політехніка»

Рецензент: Головний державний інспектор Чернігівського відділу податків і зборів з фізичних осіб та проведення камеральних перевірок управління оподаткування фізичних осіб ГУ ДПС у Чернігівській області – Сиз Оксана Михайлівна

Захист відбудеться «20» грудня 2023 р. о 09.00 год. на засіданні
екзаменаційної комісії у Національному університеті «Чернігівська політехніка»

**Завідувач кафедри економіки, обліку і
оподаткування ЧНТУ**
д.е.н., проф.

Дерій Ж.В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Віртуальні активи, до яких відноситься і криптовалюта, давно посіли значне місце в житті багатьох українців, не зважаючи на те, що не всі нею користуються у зв'язку з новітністю цього введення. Однак, важко знайти того, хто не чув про криптовалюту чи не намагався зрозуміти, що це таке. Криптовалюта являє собою різновид цифрової валюти, процес емісії та обліку якої здійснюється децентралізованою платіжною системою безпосередньої в автоматичному режимі. Світові вже відома перша криптовалюта – Bitcoin, однією з найважливіших особливостей якої є те, що вона побудована на основі технології Blockchain. Лише 17 лютого 2022 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про віртуальні активи», а до цієї дати спеціальне законодавства про криптовалюту в Україні було відсутнє. Вказаний Закон не містить норм щодо оподаткування віртуальних активів, проте, згідно Прикінцевих та перехідних положень, цей Закон набирає чинності з дня набрання чинності законом України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами.

Отже, проблема оподаткування криптовалюти відноситься до найактуальніших і потребує ґрунтовного дослідження, що і пояснює вибір теми кваліфікаційної роботи з огляду на те, що оподаткування є однією з найважливіших функцій держави, яка забезпечує формування доходів бюджету, необхідних для реалізації державних програм і гарантування соціальної стабільності.

Дослідження криптовалюти розпочалося у 80-ті роки минулого століття. Чималий внесок у вивчення історії розвитку та функціонування криптовалют внесли такі вчені, як Е. Андроулакі, С. Капкун, О. Караме, М. Роечлін, Т. Счерпер (Androulaki et al., 2013; Gervais et al., 2015), М. Андручович (Andrychowicz et al., 2014), Д.М. Гражек, Н. Коуртоїс (Courtois et al., 2014), Г. Максвел (Maxwell, 2013), А. Герваїс (Gervais et al., 2015), О. Галицький, О. Мороз, Е. Молчанова, Ю. Солодковський та багато інших.

Щодо внесків вітчизняних вчених в досліджувану площину, слід відмітити наступних науковців: В.Г. Герасименко - розробив теоретичні основи оподаткування в умовах цифровізації, зокрема, запропонував класифікацію цифрових активів з точки зору оподаткування; О.В. Ситник - досліджував особливості оподаткування віртуальних активів в Україні та за кордоном; О.О. Кравченко - обґрунтував необхідність адаптації податкової системи до умов цифровізації; І.М. Козак – проаналізував міжнародний досвід оподаткування криптовалют.

Крім того, важливий внесок у дослідження даної теми зробили такі англомовні вчені: М.Е. Brown (США) - досліджував вплив цифрових технологій

на податкову систему; J.M. Poterba (США) - обґрунтував необхідність реформування податкової системи в умовах цифровізації; Т.М. Slemrod (США) - аналізував міжнародний досвід оподаткування віртуальних активів; J. Alm (Швеція) - досліджував особливості оподаткування цифрової економіки; L.P. De Mooij (Нідерланди) - обґрунтував необхідність адаптації податкової системи до умов цифровізації; J.R. Slemrod (США) - аналізував вплив цифрових технологій на податкову систему.

Однак, незважаючи на наявність напрацювань в сфері оподаткування криптовалюти, розроблених рекомендацій щодо удосконалення податкового законодавства та практики оподаткування, проблема оподаткування криптовалюти цілком є не вирішеною та потребує дослідження з урахуванням зростаючої популярності криптовалюти

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних і методичних засад, а також розробка практичних рекомендацій щодо оподаткування криптовалюти.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та практичних засад оподаткування криптовалют.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування криптовалюти.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати **наступний комплекс завдань:**

- розглянути сутнісну характеристику системи оподаткування в умовах цифровізації;
- дослідити економічну сутність та особливості функціонування криптовалюти;
- вивчити інституційні засади розвитку податкової системи;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення оподаткування віртуальних активів в Україні;
- дослідити сучасний стан і тенденції функціонування вітчизняної податкової системи на прикладі ГУ ДПС у Чернігівській області;
- навести правила оподаткування операцій з криптовалютою в Україні;
- оцінити результати оподаткування криптовалюти;
- проаналізувати зарубіжний досвід оподаткування криптовалют в умовах цифровізації;
- проаналізувати процес оподаткування в умовах цифровізації на базі Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області;
- розробити рекомендації щодо удосконалення податкового законодавства та практики оподаткування криптовалют.

Вирішення поставлених у роботі завдань досягнуто на основі застосування наступних **методів дослідження:** аналізу наукової літератури та законодавчих актів; статистичного методу; методу порівняльного аналізу; методу експертних оцінок; методу аналізу статистичних даних.

Інформаційна база дослідження: законодавчі та нормативно-правові акти, наукові роботи зарубіжних та вітчизняних науковців, дані річних звітів об'єкта дослідження

Практична значущість одержаних результатів дослідження полягає в розробці практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення практики оподаткування криптовалюти в умовах цифровізації в Україні, яка характеризується такими особливостями: розмитістю нормативного регулювання; недостатньою ефективністю контролю за дотриманням податкового законодавства; недостатньою інформованістю суб'єктів господарювання про податкові вимоги.

Оподаткування криптовалют є актуальною проблемою, яка потребує подальшого дослідження теоретичного обґрунтування необхідності адаптації податкової системи до умов цифровізації; аналізу міжнародного досвіду оподаткування криптовалют; визначення особливостей оподаткування віртуальних активів в Україні. Проведено практичний аналіз оподаткування криптовалют на базі Головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області. Розроблено рекомендації щодо удосконалення податкового законодавства та практики оподаткування криптовалют.

Публікації. За результатами дослідження опубліковані тези, зокрема: Баришевський К.Ю. Оподаткування суб'єктів господарювання в умовах цифровізації. Всеукраїнська науково-практична конференція «Національна безпека в умовах війни, післявоєнної відбудови та глобальних викликів XXI століття» (7-8 грудня 2023 року).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 116 сторінок. У роботі наведено 3 рисунків та 14 таблиць, додатки. Список використаних джерел налічує 96 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** розкрита актуальність теми кваліфікаційної роботи, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та інформаційна база дослідження, а також подано структуру роботи.

У **першому розділі кваліфікаційної роботи «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА СУТНІСТЬ ОПОДАТКУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ»** було розглянуто теоретичні та методологічні аспекти оподаткування віртуальних активів. Були визначені ключові поняття теоретичних основ оподаткування криптовалют. Встановлено історичні застави оподаткування. Оподаткування має давню історію. Воно виникло ще в первісному суспільстві, коли племена і союзи племен обкладали податками своїх членів для забезпечення спільного захисту і виконання релігійних ритуалів

Система оподаткування в Україні є багатогранною та охоплює ряд податків та зборів, що регулюються як на національному, так і на місцевому рівнях. Отже, було надано опис загальновідомих податків. Очевидно, що світ змінюється і вимагає від його учасників адаптивності, перш за все до криптовалют - віртуальних активів, які використовують криптографію для забезпечення безпеки та контролю над їх створенням і використанням. Поняття віртуальних активів і криптовалюти було наведено в табл 1.

Наведено ідентифікацію криптовалют певними методами, способами та прийомами в табл 2. Цифрові технології дозволяють здійснювати господарські операції в декількох юрисдикціях одночасно. Це також ускладнює визначення юрисдикції, в якій повинна сплачуватися податкова повинність, тому було наведено Сучасні тенденції розвитку оподаткування включають в себе наступні напрями: [11]

- Глобалізація оподаткування - зростає значення міжнародного оподаткування, пов'язаного з транснаціональними компаніями.
- Оцифрування економіки - нові технології змінюють способи ведення бізнесу та характер господарських операцій, що вимагає адаптації податкової системи до нових умов.

Зростання ролі оподаткування в соціальній сфері - податкова система використовується для забезпечення соціальних програм, таких як пенсійне забезпечення, освіта і охорона здоров'я

Також розглядалось комплексне питання теоретичних та методичних аспектів оподаткування криптовалют, яке є актуальним у зв'язку з динамічним розвитком цифрової економіки та появою нових форм економічної діяльності. Зокрема, було визначено сутність і особливості системи оподаткування, яка зазнає значних змін під впливом цифровізації.

Сутнісна характеристика системи оподаткування в умовах цифровізації вимагає від держави гнучкості та адаптивності до швидко змінюваних умов. Цифровізація вносить корективи в традиційні підходи до оподаткування,

змушуючи розробляти нові механізми ідентифікації, контролю та обліку криптовалютних активів, які часто виявляються непідвладні стандартним податковим інструментам.

Економічна сутність криптовалют визначається їх сприйняттям як засобу обміну, резерву вартості та об'єкта інвестування. Розуміння цих функцій є ключовим для встановлення правильного податкового підходу, який б враховував унікальність віртуальних активів і не перешкоджав їхньому розвитку. Особливості функціонування криптовалют вимагають від податкових органів не тільки знання про цифрові активи, а й вміння оперативно реагувати на зміни в технологіях та на ринку.

Інституційні засади розвитку податкової системи акцентують на необхідності створення ефективної, справедливої та конкурентоспроможної податкової інфраструктури, здатної відповідати викликам цифрової економіки. Це передбачає інтеграцію новітніх інформаційних систем, розвиток нормативної бази та підвищення кваліфікації податкових кадрів.

Нормативно-правове забезпечення оподаткування віртуальних активів в Україні знаходиться на етапі формування, що вимагає уваги до досвіду інших країн, міжнародних рекомендацій, а також активного включення всіх зацікавлених сторін в процес розробки відповідних законодавчих ініціатив.

Загальний висновок до першого розділу дипломної роботи підкреслює, що оподаткування криптовалюти в Україні стоїть перед складним завданням: з одного боку, необхідно забезпечити додаткові надходження до бюджету і не допустити використання криптовалюти для ухилення від податків, з іншого — створити умови для розвитку нової індустрії, що може принести значний економічний ефект. Успіх у цьому напрямку вимагає комплексного підходу, який би об'єднував розуміння унікальності криптовалют, технологічну прозорість, справедливість оподаткування та готовність до постійного навчання та адаптації.

У другому розділі кваліфікаційної роботи «ОЦІНКА СТАНУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ» зосереджено увагу на оцінці стану функціонування податкової системи України, де особлива увага приділяється діяльності ГУ ДПС у Чернігівській області. Опис діяльності ГУ ДПС включає аналіз завдань, ефективності запроваджених заходів та виконання прав з метою досягнення поставлених цілей, а також подається деталізована інформація про організаційну структуру і фінансові результати за 2023 рік.

Друга частина розділу присвячена правилам оподаткування криптовалют в Україні, які базуються на законопроекті 10225-1. Аналіз законопроекту демонструє динаміку розвитку нормативної бази та встановлення рамок для класифікації та оподаткування віртуальних активів. Окреслюються теоретичні основи оподаткування криптовалюти, її вплив на податкову систему та можливі стратегії адаптації до новітніх умов цифрової економіки.

Завершує розділ аналітичний огляд результатів оподаткування криптовалюти, який включає авторське бачення можливих шляхів вдосконалення існуючої системи, детальний розгляд кейсів і реальних ситуацій, які виникають у процесі оподаткування криптовалютних операцій.

Загальний висновок підсумовує аналізовані аспекти та визначає ключові напрямки для подальшого розвитку податкової політики в контексті цифрової трансформації економіки, враховуючи глобальні тенденції та внутрішньої потреби країни. Враховується необхідність інтеграції України у світовий фінансовий простір, що передбачає адаптацію податкової системи до стандартів та вимог міжнародних ринків, а також забезпечення прозорості, законності та ефективності оподаткування віртуальних активів.

В третьому розділі кваліфікаційної роботи «ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ» було розглянуто проблеми недосконалості нормативно-правового регулювання, недостатньої інформованості платників податків про криптовалютні операції. Однією з можливостей інтегрування ринку криптовалют і оподаткування таких операцій у фінансову систему України є впровадження вже готової моделі однієї із розвинутих країн із її адаптацією під український ринок, наприклад із США, що наведено в рисунку 3.

Крок 1: Визначення Статусу Криптовалют

У США: Криптовалюта вважається власністю для податкових цілей.

Адаптація для України: Українське законодавство має чітко визначити криптовалюту як власність або фінансовий актив для податкових цілей.

Крок 2: Податкове Оподаткування

У США: Доходи від криптовалют оподатковуються як капітальні прибутки.

Адаптація для України: Встановлення податкових ставок на капітальні прибутки від криптовалют, з урахуванням економічної ситуації в Україні.

Крок 3: Звітність та Декларування

У США: Податкова звітність про криптовалютні транзакції є обов'язковою.

Адаптація для України: Розробка механізмів звітності та декларування криптовалютних доходів, простих і зрозумілих для користувачів.

Крок 4: Анти-Відмивання Грошей (AML) та KYC

У США: Строгі правила AML/KYC для криптовалютних обмінників і валютних гаманців.

Адаптація для України: Впровадження подібних AML/KYC правил у відповідності з міжнародними стандартами, але з урахуванням місцевих реалій.

Крок 5: Податкові Пільги для Стимулювання Розвитку

У США: Наявність податкових пільг для стартапів і технологічних інновацій.

Адаптація для України: Введення податкових стимулів для розвитку криптовалютного ринку та суміжних технологій (наприклад, блокчейн).

Крок 6: Технологічна Інфраструктура

У США: Використання передових технологій для моніторингу та аналізу криптовалютних транзакцій.

Адаптація для України: Розробка та інтеграція вітчизняних технологічних рішень для ефективного моніторингу крипторинку.

Крок 7: Освітня та Інформаційна Кампанія

У США: Широкі інформаційні кампанії про податкові обов'язки криптовалютних інвесторів.

Адаптація для України: Проведення освітніх кампаній для підвищення обізнаності населення та бізнесу про податкові аспекти криптовалют.

Заключний Крок: Постійний Моніторинг та Адаптація

Постійний аналіз: Відстежування ефективності введених змін та їх впливу на економіку.

Гнучкість: Готовність до швидких змін та адаптацій у законодавстві згідно з розвитком криптовалютного ринку та технологій.

Рисунок 3. Інтегрування моделі з США

Обґрунтовано запропоновані заходи щодо удосконалення обліку і оподаткування криптовалютних операцій та пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення в частині оподаткування віртуальних активів.

Відповідні заходи і пропозиції були наведені в таблицях 12 та 13

Таблиця 12. Заходи щодо удосконалення обліку і оподаткування криптовалютних операцій

Заходи	Шляхи	Очікуваний результат
<p>Ідентифікація криптовалюти у систему обліку та оподаткування (ідентифікація, оцінювання, документування, відображення на рахунках обліку)</p>	<p>Достовірна оцінка придбаних, одержаних внаслідок інвестування в діяльність акціонерами (учасниками) товариства; наданих сторонніми інвесторами; одержаних як засіб платежу за продукцію, товари, послуги; набутих внаслідок інвестицій на ринку криптовалют, емітованих або одержаних самостійно внаслідок криптовалютного майнінгу, криптовалюти.</p> <p>З'ясування відповідності вимогам, що висуваються до активу з метою належного відображення в системі бухгалтерського обліку (МСФЗ 3).</p>	<p>1. З'ясування суб'єктами господарювання, що практикують операції з crypto, визначення криптовалюти економічним ресурсом або правом, що має потенціал приносити економічну вигоду.</p> <p>2. Контроль над криптовалютою як над економічним ресурсом (правом)</p> <p>3. Оптимізація витрат діяльності та часу на проведення транзакцій за рахунок прозорого обліку.</p> <p>4. Підвищення довіри учасників ринку до системи криптовалют, оскільки оптимізований облік забезпечує кращий захист від шахрайства та помилок.</p>

Продовження таблиці 12

<p>Більш ґрунтовна класфікація криптвалюти, детальний опис властивостей криптвалюти.</p> <p>Врахування волатильності криптвалюот для їх сприйняття бухгалтерським обліком</p>	<p>Групування криптовалюти з урхуванням того, що її вартість (значення) коливається залежно від попиту на цей вид валюти, загальної та циркулюючої пропозиції, подібно до традиційних валют, та від ставки нового покоління монет і від блокчейн-системи, на якій вони засновані</p> <p>(реальні - токенизовані реальні активи та сервісні - надають право на товари, послуги, активи)</p>	<p>Використання Bitcoin як цифрового засобу заощадження вартості.</p> <p>Розділ транзакційних, грошових та негрошових властивостей криптовалюти.</p>
<p>Впровадження вираженої облікової політики та забезпечення її послідовного застосування для операцій з криптовалютою</p>	<p>За умов відсутності спеціальних стандартів і директив для ідентифікації криптовалюти, отриманої в обмін на товари або послуги, певним видом активу і точно його оцінити, компанії необхідно прийняти рішення, керуючись професійним судженням, або звернутися по кваліфіковану допомогу до фахівців.</p> <p>Розгляд кожного криптоактиву відповідно до його специфічних характеристик.</p>	<p>Відповідне розкриття у фінансовій звітності інформації про операції з криптовалютою для інформування користувачів.</p>
<p>Запровадження справедливого порядку оподаткування операцій з криптовалютой</p>	<p>Вибір загального режиму оподаткування для невеликих обсягів криптовалютних операцій, вибір спеціального режиму оподаткування для платників податків, які здійснюють інші види діяльності, пов'язані з криптовалютами</p>	<p>Забезпечення більшої гнучкості для підприємців та інвесторів завдяки можливості вибору найбільш вигідного режиму оподаткування. Зменшення податкового тягаря для стартапів та малих підприємств, що сприяє стимулюванню інновацій та інвестицій в сектор криптовалют.</p>

Продовження таблиці 12

<p>Використання податкових пільг</p>	<p>Звільнення від оподаткування доходу від операцій з криптовалютами, отриманого фізичною особою в розмірі до 120 000 гривень на рік</p>	<p>Стимулювання інвестицій у криптовалютний сектор шляхом надання податкових інцентивів. Для фізичних осіб це може означати зменшення податкового навантаження на доходи, отримані від інвестицій у криптовалюту, тим самим підвищуючи їх зацікавленість та участь у ринку.</p>
<p>Застосування міжнародних конвенцій</p>	<p>Врахування положень міжнародної конвенції про уникнення подвійного оподаткування при здійсненні криптовалютних операцій через кордони</p>	<p>Гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами, що сприяє усуненню подвійного оподаткування та вдосконаленню трансграничних операцій. Такий підхід підвищує привабливість України як юрисдикції для міжнародних інвесторів у криптовалюту.</p>
<p>Удосконалення обліку криптовалютних операцій</p>	<p>Впровадження нових технологічних рішень може допомогти вдосконалити облік криптовалютних операцій, зробивши його більш точним та ефективним. Наприклад, блокчейн може використовуватися для зберігання та обробки інформації про криптовалютні операції. Це може допомогти податковим органам відстежувати та аналізувати криптовалютні операції, а також виявляти незвичайні операції, які можуть бути ознакою податкового правопорушення</p>	<p>Збільшення точності та надійності даних про криптовалютні транзакції, що веде до зменшення ризиків пов'язаних з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму. Впровадження новітніх технологій для обліку також може сприяти швидшому виявленню та реагуванню на податкові зловживання та ухилення.</p>

Продовження таблиці 12

<p>Підвищення ефективності контролю за криптовалютними операціями</p>	<p>Поліпшення нормативної бази може допомогти підвищити ефективність контролю за криптовалютними операціями.</p> <p>Наприклад, розробка чітких правил оподаткування криптовалютних операцій може допомогти податковим органам впровадити більш ефективні системи контролю за криптовалютними операціями</p>	<p>Забезпечення більш точного та дієвого моніторингу транзакцій, що дозволяє виявляти та запобігати незаконним діяльностям, таким як ухилення від податків або відмивання коштів. В результаті, підвищується загальна безпека криптовалютного ринку та довіра інвесторів.</p>
--	---	---

Таблиця 13. Пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення в частині оподаткування віртуальних активів

Пропозиція	Опис	Очікуваний результат
<p>Чіткіше Визначення Криптовалют</p>	<p>Визначити криптовалюту з урахуванням її унікальних властивостей та виділити відмінності між різними типами віртуальних активів.</p>	<p>Забезпечення правової ясності щодо статусу криптовалют, що сприятиме їхньому визнанню як законного засобу обміну та інвестицій, полегшить їх інтеграцію в традиційні фінансові системи та зменшить правову невизначеність для користувачів і розробників.</p>

Продовження таблиці 13

<p>Стандартизація Ідентифікації</p>	<p>Встановлення стандартних процедур для ідентифікації власників і користувачів криптовалют.</p>	<p>Створення єдиних стандартів для ідентифікації власників і користувачів криптовалют, що забезпечить більшу прозорість транзакцій і зменшить ризики використання криптовалют для незаконних цілей, таких як відмивання грошей або фінансування тероризму.</p>
<p>Регулювання Криптовалютних Бірж</p>	<p>Розробка нормативів для криптовалютних бірж з вимогами ліцензування та відповідальності.</p>	<p>Встановлення правил для функціонування криптовалютних бірж, забезпечення їх ліцензування та відповідальності перед користувачами, що підвищить довіру до цих платформ і сприятиме їхній стабільності та розвитку.</p>
<p>Податкові Пільги для Розвитку</p>	<p>Запровадження податкових пільг для стимулювання розвитку і інновацій у сфері віртуальних активів.</p>	<p>Стимулювання інвестицій і інновацій у сфері криптовалют за рахунок податкових стимулів, що допоможе розвитку нових технологій і залученню інвестицій в галузь.</p>

Продовження таблиці 13

Захист Прав Споживачів	Заходи для захисту прав споживачів, включаючи механізми врегулювання спорів та захисту від шахрайства.	Забезпечення захисту прав споживачів через регулювання спорів та скарг, що зменшить ризики втрати коштів користувачами та підвищить їхню захищеність від шахрайства та інших неправомірних дій.
Сприяння Освіті та Обізнаності	Організація освітніх кампаній для підвищення обізнаності про криптовалюти.	Підвищення рівня обізнаності та освітнього рівня користувачів і потенційних інвесторів щодо криптовалют, їхніх можливостей та ризиків, що допоможе формувати відповідальне ставлення до інвестицій і використання криптовалют.

ВИСНОВКИ

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі нами було вирішено такі завдання:

- досліджено економічну сутність криптовалют і віртуальних активів;
- узагальнено поняття оподаткування криптовалют;
- обґрунтовано необхідність узагальнення та більш вичерпного підходу до оподаткування криптовалют;
- надано своє бачення особливостей ведення обліку і оподаткування криптовалют ;
- охарактеризовано особливості проведення криптовалютних операцій;
- проаналізовано регулювання обліку і оподаткування криптовалютних операцій актуальними нормативно-правовими актами;
- наведено динаміку і економічні показники ГУ ДПС у Чернігівській області за останній період;
- проаналізовано податкові надходження до ГУ ДПС у Чернігівській області за останній період
- оцінено та проаналізовано іноземні підходи до оподаткування криптовалютних операцій;
- наведено характеристику оподаткування криптовалютних операцій;
- досліджено і проаналізовано Законопроект України №10225-1 “Про віртуальні активи” від 17.11.2023 року;
- запропоновано шляхи вдосконалення обліку криптовалютних операцій та пропозиції щодо удосконалення нормативно-правових актів.

На основі проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

У першому розділі дипломної роботи були розглянуті теоретичні основи оподаткування криптовалютних операцій. Було розглянуто поняття криптовалют, їх правовий статус, а також основні принципи оподаткування криптовалютних операцій.

На основі аналізу теоретичних основ оподаткування криптовалютних операцій можна зробити такі висновки:

- Криптовалюти - це цифрові активи, які можуть використовуватися як засоби платежу, а також як інвестиційний інструмент.
- Правовий статус криптовалют у різних країнах різний. У деяких країнах криптовалюти визнаються законним платіжним засобом, в інших - ні.
- Основними принципами оподаткування криптовалютних операцій є справедливість, ефективність та простота.

У другому розділі дипломної роботи були розглянуті проблеми оподаткування криптовалютних операцій. Були розглянуті такі проблеми, як:

- Невизначеність правового статусу криптовалют. Невизначеність правового статусу криптовалют ускладнює розробку ефективної політики оподаткування криптовалютних операцій.
- Необхідність узгодження підходів до оподаткування криптовалютних операцій у різних країнах. Необхідність узгодження підходів до оподаткування криптовалютних операцій у різних країнах ускладнює міжнародну торгівлю та інвестиції.
- Ускладнення контролю за криптовалютними операціями. Анонімність криптовалют ускладнює контроль за криптовалютними операціями, що може призвести до ухилення від оподаткування.

На основі аналізу проблем оподаткування криптовалютних операцій можна зробити такі висновки:

- Невизначеність правового статусу криптовалют є однією з основних проблем оподаткування криптовалютних операцій.
- Необхідність узгодження підходів до оподаткування криптовалютних операцій у різних країнах є важливою умовою для розвитку міжнародної торгівлі та інвестицій.
- Ускладнення контролю за криптовалютними операціями є однією з основних проблем оподаткування криптовалютних операцій.

У третьому розділі дипломної роботи були розглянуті перспективи розвитку оподаткування криптовалютних операцій і надані заходи і пропозиції щодо удосконалення обліку і оподаткування криптовалютних операцій. Були розглянуті такі перспективи, як:

- Впровадження нових технологічних рішень. Впровадження нових технологічних рішень, таких як блокчейн, може допомогти вдосконалити контроль за криптовалютними операціями та зменшити ухилення від оподаткування.
- Поліпшення нормативної бази. Поліпшення нормативної бази може допомогти уніфікувати підходи до оподаткування криптовалютних операцій у різних країнах та забезпечити справедливе оподаткування.

На основі аналізу перспектив розвитку оподаткування криптовалютних операцій можна зробити такі висновки:

- Впровадження нових технологічних рішень є одним з перспективних напрямків розвитку оподаткування криптовалютних операцій.
- Поліпшення нормативної бази і Законопроекту України №10225-1 від 17.11.2023 року є важливим напрямком розвитку оподаткування криптовалютних операцій

Узагальнення найбільш істотних положень наукового дослідження

У рамках дипломної роботи було проведено дослідження теоретичних основ, проблем та перспектив оподаткування криптовалютних операцій. Було розглянуто такі питання, як:

- Поняття криптовалют, їх правовий статус та основні принципи оподаткування криптовалютних операцій.
- Проблеми оподаткування криптовалютних операцій, зокрема невизначеність правового статусу криптовалют, необхідність узгодження підходів до оподаткування криптовалютних операцій у різних країнах та ускладнення контролю за криптовалютними операціями.
- Перспективи розвитку оподаткування криптовалютних операцій, зокрема впровадження нових технологічних рішень та поліпшення нормативної бази.

Підведення підсумків наукового дослідження

На основі проведеного дослідження можна зробити такі висновки:

- Оподаткування криптовалютних операцій є складним і багатоаспектним питанням, яке потребує подальшого дослідження.
- Невизначеність правового статусу криптовалют є однією з основних проблем оподаткування криптовалютних операцій.
- Необхідність узгодження підходів до оподаткування криптовалютних операцій у різних країнах є важливою умовою для розвитку міжнародної торгівлі та інвестицій.
- Ускладнення контролю за криптовалютними операціями є однією з основних проблем оподаткування криптовалютних операцій.
- Впровадження нових технологічних рішень є одним з перспективних напрямків розвитку оподаткування криптовалютних операцій.
- Поліпшення нормативної бази є важливим напрямком розвитку оподаткування криптовалютних операцій.

Підтвердження достовірності положень

Достовірність положень, викладених у дипломній роботі, підтверджується наступними факторами:

- Використання широкого спектру джерел, включаючи наукові статті, законодавчі акти, статистичні дані та звіти експертних організацій.
- Використання методів наукового дослідження, таких як аналіз, синтез, порівняння, абстрагування та узагальнення.
- Результати дослідження були перевірені на практиці шляхом проведення анкетування та інтерв'ю з експертами в галузі оподаткування.

Визначення практичного значення отриманих результатів

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони можуть бути використані для розробки ефективної політики оподаткування

криптовалютних операцій. Зокрема, отримані результати можуть бути використані для:

- Уточнення визначення криптовалют та їх правового статусу.
- Розробки чітких правил оподаткування криптовалютних операцій.
- Впровадження нових технологічних рішень для контролю за криптовалютами операціями.

Визначення позитивних і негативних сторін питань, що розглядаються

Позитивними сторонами питань, що розглядаються у дипломній роботі, є:

- Розвиток криптовалютної економіки.
- Залучення інвестицій у економіку.
- Створення нових робочих місць.

Негативними сторонами питань, що розглядаються у дипломній роботі, є:

- Ускладнення контролю за криптовалютами операціями.
- Зростання ризиків ухилення від оподаткування.
- Загроза фінансової стабільності.

Можливість практичного використання отриманих результатів

Отримані результати можуть бути використані для розробки ефективної політики оподаткування криптовалютних операцій у наступних напрямках:

- Узгодження підходів до оподаткування криптовалютних операцій у різних країнах.
- Впровадження нових технологічних рішень для контролю за криптовалютами операціями.
- Розробка чітких правил оподаткування криптовалютних операцій, які будуть справедливими та ефективними.

Реалізація цих заходів може сприяти розвитку криптовалютної економіки та забезпеченню ефективного оподаткування криптовалютних операцій.

Для вирішення проблем оподаткування криптовалютних операцій можна рекомендувати наступні заходи:

- Здійснити уніфікацію підходів до оподаткування криптовалютних операцій у різних країнах. Це можна зробити шляхом розробки міжнародних стандартів оподаткування криптовалютних операцій.
- Впровадити нові технологічні рішення, такі як блокчейн, для контролю за криптовалютами операціями. Це може допомогти зменшити ухилення від оподаткування.
- Вдосконалити нормативну базу, яка регулює оподаткування криптовалютних операцій. Це може допомогти забезпечити справедливе оподаткування.

АНОТАЦІЯ

Баришевський К.Ю. Оподаткування криптовалют: проблеми та перспективи (на матеріалах ГУ ДПС у Чернігівській області)

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеню «магістр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» ОПП «Облік і оподаткування». Національний університет «Чернігівська політехніка». Чернігів, 2023.

У роботі досліджено економічну сутність криптовалют і віртуальних активів; узагальнено поняття оподаткування криптовалют; обґрунтовано необхідність узагальнення та більш вичерпного підходу до оподаткування криптовалют; надано своє бачення особливостей ведення обліку і оподаткування криптовалют; охарактеризовано особливості проведення криптовалютних операцій; проаналізовано регулювання обліку і оподаткування криптовалютних операцій актуальними нормативно-правовими актами; наведено динаміку і економічні показники ГУ ДПС у Чернігівській області за останній період; проаналізовано податкові надходження до ГУ ДПС у Чернігівській області за останній період оцінено та проаналізовано іноземні підходи до оподаткування криптовалютних операцій; наведено характеристику оподаткування криптовалютних операцій; досліджено і проаналізовано Законопроект України №10225-1 “Про віртуальні активи” від 17.11.2023 року;

Здійснено оцінку тенденцій та напрямів розвитку оподаткування криптовалют в Україні; проаналізовано діяльність ГУ ДПС у Чернігівській області; наведено характеристику перспектив організації обліку і оподаткування криптовалютних операцій;

Запропоновані заходи щодо удосконалення обліку і оподаткування криптовалютних операцій; Надано пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення в частині оподаткування віртуальних активів

Ключові слова: *оподаткування, криптовалюта, криптовалютні операції, віртуальні активи, законопроект, перспективи, нормативно-правове забезпечення, ГУ ДПС у Чернігівській області*